

Refleksija kaip asmeninio profesinio tobulėjimo (APT) sistemos komponentas

Natalija Kaunickienė
Šiaulių Salduvės progimnazija
2022-10-28

Pasidalytoji lyderystė

- ▶ Siekiant plėtoti lyderystės kompetencijas mokykloje, restruktūrizuoti funkcijas ir pareigas planuotos pasidalytosios lyderystės principu, veikia šios **savivaldos institucijos**: Progimnazijos taryba, Mokytojų taryba, Metodinė taryba, Mokinių taryba (Šiaulių Salduvės progimnazijos nuostatai, patvirtinti Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2012 m. kovo 29 d. sprendimu Nr. T-77).
- ▶ Mokyklos veiklos tobulinimui kasmet formuojamos **mokyklos veiklos tobulinimo grupės**.
- ▶ Siekiant skatinti mokinių lyderystės įgūdžius, organizuojamos tikslingos **klasių valandėlės** pagal progimnazijoje sukurtą savitą **systemą MOST**, patvirtintą Šiaulių Salduvės progimnazijos direktoriaus 2014-01-15 įsakymu Nr. V-13 (1.3).

Susirinkimai

- ▶ **Pirmadieniais** pirma pamoka - klasės valandėlė (MOST sistema) (**MOKINIAI**):

M - mokymasis

O - organizacijos klausimai

S - socialiniai įgūdžiai

T - teminė valandėlė

- ▶ **Pirmadieniais** - administraciniai pasitarimai (**VADOVAI**)

- ▶ Kiekvieną **trečiadienį**, per 7 pamoką (**MOKYTOJAI**):

I - APT (asmeninis profesinis tobulėjimas)

II - Darbo grupės

III - Metodinės grupės

IV - Mokytojų taryba

Darbo grupių pavyzdys (2015-2016 m.m.)

1. Informavimo
2. Veiklos įsivertinimo
3. Kokybės stebėsenos
4. Klasės vadybos
5. Projekto „Auginu save“
6. Dokumentų rengimo
7. Mokinių motyvavimo
8. SKU (socialinių kompetencijų ugdymo)
9. Bendruomenės telkimo
10. Renginių organizavimo

Strategija - orientacija į mokinio pažangą

- I. Pagalbos mokiniui modelis (2008-2009).
- II. Klasės „Termometras“, SEU diegimas, MOST sistema (2010-2011).
- III. VIP sistema (2012-2013).
- IV. Mokytojų APT sistema (2013-2014).
- V. SKU sistemos diegimas (2013-2014) – „Lyderių laikas 2“.
- VI. Klasės vadybos efektyvinimas (2015-2016).
- VII. Tėvų įsitraukimas į VIP (2016-2017).
- VIII. Mokymosi paradigmos stiprinimas (2016-2017).
- IX. Mokymuisi palankių aplinkų kūrimas (2017-2018).
- X. Paramos mokytojams sistema (2019-2020).
- XI. Tarptautiškumo politikos kūrimas ir vykdymas (nuo 2020)

Besimokančios organizacijos ypatumai

- ▶ Darbuotojai dalyvauja planavimo procesuose, ypač strategijos kūrime.
- ▶ Įsivertinimas dera su veiklos planavimu, siekiais tobulinti veiklą.
- ▶ Dera asmeniniai darbuotojų ir institucijos siekiai.
- ▶ Mokomasi įvairiomis formomis, būdais, metodais.
- ▶ Darbuotojas gali pasirinkti tobulinimosi kelius.
- ▶ Skatinamas mokymasis iš savo patirties, reflektuojant, dalijantis.
- ▶ Skatinamas ir palaikomas kolegų bendradarbiavimas, mokymasis veikloje.
- ▶ Teikiama pagalba, parama, mentoriavimas.
- ▶ Vykdoma veiklos ir rezultatų stebėseną.
- ▶ Palaikomi konstruktyvūs bendradarbiavimo ryšiai su išorės šaltiniais.

Personalo vadybos specifika

- ▶ Darbuotojai - svarbiausias organizacijos kapitalas. Investicija, ne išlaidos.
- ▶ Svarbu darbuotojus pažinti stebint, bendraujant, drauge dalyvaujant veiklose, teikiant ir gaunant GR.
- ▶ Susitelkti ties išskirtinumu, nukreipti potencialą ta linkme, kas geriausiai sekasi.
- ▶ Padėti suvokti tobulintinas sritis ir skatinti ties tuo dirbti. Auginti darbuotoją, asmenybę.
- ▶ Organizuoti išteklius (intelektu, laiko) ir vadovauti procesams (telkti į grupes, stiprinti komandas).
- ▶ Dalintis lyderyste: įtraukti į procesus, deleguoti užduotis, skatinti prisiimti atsakomybę.

Kas yra asmeninis profesinis tobulėjimas?

- ▶ Nuolatinis, nenutrūkstantis mokymosi procesas, kuriuo mokytojas siekia tobulinti savo bendrąsias, dalykines bei pedagogines kompetencijas.
- ▶ Mokyti reiškia mokytis - mokytojai prisiima atsakomybę už savo mokymąsi visą gyvenimą.
- ▶ Kokie gebėjimai akcentuojami?
 - **Organizuoti** savo mokymąsi individualiai ir grupėje;
 - **Įvertinti** profesinės praktikos privalumus ir trūkumus **numatant** profesinio tobulėjimo perspektyvas;
 - Nuolat tikslingai **atnaujinti** žinias ir **lavinti** įgūdžius.

Mokytojų atestacijos nuostatų III veiklos sritis: **asmeninis profesinis tobulėjimas**

- Supranta mokymosi visą gyvenimą vertę ir turi nuostatą nuolat mokytis.
- Geba rekonstruoti ir reflektuoti savo veiklą, siekdamas ją tobulinti ir atpažinti savo kompetencijas.
- Geba parengti ugdomosios ir metodinės veiklos dokumentų aplanką, jį pristatyti ir vertinti.

Šiaulių Salduvės progimnazijos APT sistema

APT: asmeninio profesinio tobulėjimo sistema

- ▶ APT sistema parengta vadovaujantis Mokytojų atestacijos nuostatais (2008), Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo koncepcija (2012), Geros mokyklos koncepcija (2015).
- ▶ Mokytojų asmeninio profesinio tobulėjimo sistemos APT tikslai:
 1. Kurti refleksyvią - apmąstančią bei aptariančią savo veiklą - mokytojų bendruomenę;
 2. Skatinti mokytojus kryptingai rūpintis nuolatiniu asmeniniu profesiniu tobulėjimu stebint ir tiriant savo veiklą;
 3. Skatinti mokytojų bendradarbiavimą mokantis vieniems iš kitų bei tobulėjant drauge;
 4. Numatyti organizacijos profesinio tobulėjimo kryptis ar / ir tikslus, būdus bei formas.

APT vykdymas (1)

- ▶ **Metodinė taryba drauge su mokyklos vadovais** numato **asmeninio kvalifikacijos tobulinimo kryptis** mokslo metams atsižvelgdamos į mokyklos tikslus ir prioritetus.
- ▶ **Metodinėse grupėse** aptariamos kvalifikacijos tobulinimo kryptys, asmeninio profesinio tobulėjimo tikslai, būdai ir formos.
- ▶ Mokytojų asmeninį profesinį tobulėjimą prižiūri mokyklos direktoriaus paskirti žmonės - **asmeninio profesinio tobulėjimo kuratoriai**.
- ▶ Kuratoriaus funkcijos:
 - ▶ Mokslo metų pradžioje konsultuoti mokytoją padedant išsikelti asmeninio profesinio tobulėjimo tikslą, renkantis būdus ir formas jam įgyvendinti;
 - ▶ Ne mažiau kaip du kartus per pusmetį stebėti kuruojamo mokytojo pamokas, teikti grįžtamąjį ryšį;
 - ▶ Skatinti mokytoją kryptingai, nuosekliai rūpintis asmeniniu profesiniu tobulėjimu;
 - ▶ Skatinti mokytoją bendradarbiauti mokantis iš kolegų, kartu su jais;
 - ▶ Mokslo metų pabaigoje pateikti ataskaitą administraciniame pasitarime.

APT vykdymas (2)

- ▶ Mokslo metų pradžioje mokytojas, konsultuodamasis su asmeninio profesinio tobulėjimo kuratoriumi, numato asmeninio profesinio tobulėjimo **tikslą** visiems mokslo metams.
- ▶ Kartą per mėnesį, trečiadieniais, mokytojai iš anksto pagal APT tikslus sudarytose **grupelėse aptaria APT sėkmes, iššūkius, dalijasi patirtimi.**
- ▶ Kartą per mėnesį mokytojai **pildo asmeninio profesinio tobulėjimo užrašus (refleksijų sąsiuvinį)**, kuriuose tiria savo veiklą: apmąsto būdus ir formas asmeninio profesinio tobulėjimo tikslui pasiekti, numato sėkmės kriterijus, aptaria pavykusius ir tobulintinus profesinės veiklos momentus, planuoja tolesnę veiklą.
- ▶ Ne rečiau kaip du kartus per pusmetį mokytojas, vykdydamas patirties mainus „Kolega-kolegai“, siekdamas tikslingo bendradarbiavimo, **stebi kitų mokytojų pamokas.** Pamokos sėkmes, pastabas ir pasiūlymus fiksuoja stebėtos pamokos vertinimo lape, drauge aptaria.
- ▶ Ne rečiau kaip du kartus per mokslo metus mokytojai asmeninio profesinio tobulėjimo **patirtimi dalijasi dirbdami sekcijose** pagal mokytojų asmeninio profesinio tobulėjimo tikslus.

APT vykdymas (3)

Metodinės grupės pirmininko funkcijos:

- ▶ tris kartus per metus (spalio mėnesį, pasibaigus I ir II pusmečiams) metodinių grupių pasitarimo metu **inicijuoja mokytojų pamokos įsivertinimą** pagal 5 aspektus: uždavinys, metodai, priemonės, vertinimas, aplinkos (pagal „Pamokos tinklelį“);
- ▶ **moderuoja diskusiją** metodinėje grupėje aptariant stipriąsias ir silpniąsias pamokos sritis, **skatina išsakyti profesinio tobulėjimo poreikius**, kolegialaus dalijimosi patirtimi galimybes;
- ▶ pusmečių pabaigoje **teikia grįžtamąjį ryšį mokyklos vadovams**, drauge **priima sprendimus** siekiant efektyvinti pamokos kokybę, tikslingai organizuoti profesinio tobulinimo veiklas.

APT tikslų pavyzdžiai (2017-2018 m.m.)

Aktyvaus mokymo(si) organizavimas ir IKT kompetencijų tobulinimas.

Klasės valdymo įgūdžių tobulinimas.

Tiriamosios veiklos kompetencijos ugdymo(si) galimybės mokantis biologijos 7 kl.

IKT ir gyvenimiškos patirties panaudojimas tobulinant mokinių socialines kompetencijas

Bendrųjų kompetencijų ugdymas(is) taikant aktyviuosius mokymo metodus.

Aktyvių mokymo metodų taikant IKT bei mokinių gyvenimiškos patirties panaudojimas pamokoje.

Kalbinių kompetencijų stiprinimas taikant aktyviuosius mokymo(si) metodus.

Sąmoningo mokymosi stiprinimas ugdymo turinį siejant su asmenine mokinių patirtimi.

Aktyvių mokymo(si) metodų naudojimas siekiant mokymo ir mokymo(si) dermės.

Kūrybiškumo skatinimo galimybės lietuvių kalbos pamokose.

Skaitymo įgūdžių tobulinimas.

Gyvenimiškų įgūdžių ugdymas.

APT kryptys 2020-2021 m.m.

- ▶ **Tikslas:** stiprinti skaitmenines mokytojų ir mokinių kompetencijas diegiant virtualią mokymosi aplinką Microsoft Teams, gerinti pamokos kokybę.
- ▶ **Uždaviniai:**
- ▶ Diegti Microsoft Teams pamokose įtraukiant mokinius į aktyvų mokymąsi per šiuolaikines technologijas.
- ▶ Diegti Microsoft Teams institucijos veikloje skatinant efektyvią, šiuolaikiniais sprendimais grįstą komunikaciją.
- ▶ Tobulinti pamoką atsižvelgiant į geros pamokos bruožus („Pamokos tinklelį“).
- ▶ Puoselėti mokytojų kolegialaus bendradarbiavimo kultūrą.

APT kryptys ir jų komponentai

I kryptis MS Teams	II kryptis Pamoka
<ol style="list-style-type: none">1. Įsitraukimas į MS Teams mokymą(si) pagal mokyklos planą (temų ir žingsnių nuoseklumas);2. Mokymosi formų ir būdų derinimas:<ul style="list-style-type: none">- savarankiškai,- APT grupelėse,- virtualiai (webinarai),- mokymai mokykloje;- kiti formatai.3. Asmeninio profesinio tobulėjimo veiklos reflektavimas:<ol style="list-style-type: none">3.1. Reflektavimas grupėse: kartą per mėnesį vyksta APT grupės susitikimai, grupės reflektuoja apie savo mokymosi, žinių taikymo pažangą (žodinė refleksija);3.2. Reflektavimas individualiai: sutartu periodiškumu įvardijamos per laikotarpį įgytos žinios, žinių taikymas (bendrintas dokumentas).	<ol style="list-style-type: none">1. Įsivertinimas pagal „Pamokos tinklelį“ sutartu periodiškumu.2. Pamokų stebėjimas „Kolega – kolegai“ (2 pamokos per pusmetį).3. Pamokų stebėjimas „Kuruojantis vadovas – mokytojas“ (2 pamokos per pusmetį).4. Socialinio/ekspertinio mokymo(si) užsiėmimai pagal progimnazijos veiklos planą.5. Individualūs pokalbiai su kuruojančiu vadovu (kartą per pusmetį).

APT

Pasauly judina ne mašinos, o idėjos. V. Hugo

1.1. APT tikslas

APT tikslas - padėti mokytojams ir mokykloms įgyvendinti šiuolaikiškas mokymo metodus ir priemones, padidinti mokymosi efektyvumą ir kokybę, skatinti mokytojų profesionalumą ir tobulumą.

1.2. APT uždaviniai

- 1.2.1. Informuoti mokytojus apie naujas mokymo metodus ir priemones.
- 1.2.2. Padėti mokytojams įgyvendinti šiuolaikiškas mokymo metodus ir priemones.
- 1.2.3. Skatinti mokytojų profesionalumą ir tobulumą.

1.3. APT veiklos

- 1.3.1. Mokytojų mokymas ir tobulinimas.
- 1.3.2. Mokymosi priemonių kūrimas ir įgyvendinimas.
- 1.3.3. Mokymosi rezultatų vertinimas ir tobulinimas.

1.4. APT vertinimas

APT veiklos vertinimas atliekamas mokytojų ir mokyklų lygmeniu. Vertinimo kriterijais yra mokymosi efektyvumas, mokytojų profesionalumas ir tobulumas, mokymosi priemonių kokybė ir įgyvendinimas.

1.5. APT kontaktai

APT kontaktai: [Informacija apie kontaktus]

1.6. APT nuotraukos

[Nuotraukos iš APT renginių]

Pedagogas.lt

Pedagogas.lt - tai didžiausias mokytojų profesionalumo tobulinimo ir mokymosi priemonių kūrimo ir įgyvendinimo platforma. Pedagogas.lt yra mokytojų ir mokyklų bendruomenė, kurioje galima rasti daugybę mokymosi priemonių, tobulinti profesinius įgūdžius ir dalyvauti mokymuose.

1	2	3	4	5
[Kvadratas]	[Kvadratas]	[Kvadratas]	[Kvadratas]	[Kvadratas]
[Kvadratas]	[Kvadratas]	[Kvadratas]	[Kvadratas]	[Kvadratas]
[Kvadratas]	[Kvadratas]	[Kvadratas]	[Kvadratas]	[Kvadratas]
[Kvadratas]	[Kvadratas]	[Kvadratas]	[Kvadratas]	[Kvadratas]

Patvirtinti mokytojai „Aptus“ komandoje

Vardas	Pavardė	Slapyvardis	Įrašymo data	Įrašymo statusas
[Vardas]	[Pavardė]	[Slapyvardis]	[Data]	[Statusas]
[Vardas]	[Pavardė]	[Slapyvardis]	[Data]	[Statusas]
[Vardas]	[Pavardė]	[Slapyvardis]	[Data]	[Statusas]
[Vardas]	[Pavardė]	[Slapyvardis]	[Data]	[Statusas]
[Vardas]	[Pavardė]	[Slapyvardis]	[Data]	[Statusas]

Kuriantis mokymosi priemonę - tai mokymosi priemonės kūrimas, kurio metu mokymosi priemonė yra sukurta ir įgyvendinama. Mokymosi priemonės kūrimas yra mokymosi priemonių kūrimo ir įgyvendinimo procesas.

Atsivertę - tai mokymosi priemonės, kurios yra sukurta ir įgyvendinama. Mokymosi priemonės kūrimas yra mokymosi priemonių kūrimo ir įgyvendinimo procesas.

1	2	3
[Kvadratas]	[Kvadratas]	[Kvadratas]
[Kvadratas]	[Kvadratas]	[Kvadratas]
[Kvadratas]	[Kvadratas]	[Kvadratas]
[Kvadratas]	[Kvadratas]	[Kvadratas]
[Kvadratas]	[Kvadratas]	[Kvadratas]

1.7. APT nuotraukos

[Nuotraukos iš APT renginių]

1.8. APT nuotraukos

[Nuotraukos iš APT renginių]

MOKYTOJAI, SI MENOJIMUI BEGALINIS LAIKAS! VILNIAUS MOKYTOJŲ UNIVERSITETAS

Reflektavimo praktika

1. Mokytojas **išsikelia APT tikslą** mokslo metams, aptaria jį su kuruojančiu vadovu.
2. Organizuodamas ugdymo ir ugdymosi procesą, mokytojas **stebi savo veiklą**, jos poveikį mokinių mokymuisi, mokinių mokymosi pasiekimus.
3. Kartą per mėnesį mokytojas **rašo refleksiją**, kurioje išryškina pastebėtus pokyčius, savo veiklos poveikį mokinių pasiekimams, analizuoja savo patirtį, numato veiklos tobulinimo priemones.
4. Mokytojas su kolega(-omis) ne rečiau kaip kartą per mėnesį dalijasi patirtimi, aptaria savo APT patirtį,- **kolegialus bendradarbiavimas dalyvaujant mokymosi pokalbyje**.
5. Kuruojantis vadovas, derindamas su mokytoju, **stebi jo pamokas**, kurias abu aptaria, mokytojui teikiamas **grįžtamasis ryšys**.

Refleksijos formos: rašytinė ir žodinė

RAŠTU

- **Individuali**, asmeninė.
- Rašyti refleksiją padeda tikslas, užduotis, iššūkis, kitos **paskatos**.
- Skatinant reflektuoti raštu siūlytinios padedančios **formos** (klausimai, šablonai, nebaigti teiginiai ir pan.).
- Skatinant asmeninį profesinį tobulėjimą svarbus **grįžtamasis ryšys** reflektuojančiajam.
- **Dalijimasis patirtimi**, mokymasis iš kitų stiprina reflektavimo įgūdžius ir nuostatas.

ŽODŽIU

- Daugiau būdinga **grupės** pokalbiams.
- Organizuoja **moderatorius**.
- Svarbu kurti atvirus, kalbėtis skatinančius **santykius**, palaikyti visus.
- Vertėtų pirmiausia skatinti aptarti patirties **istoriją**, susitikimą su reiškiniu, po to skatinti **supratimą**, ko ir kaip galima pasimokyti iš gautos patirties.
- Geriau **pradėti nuo individualaus** reflektavimo, plečiant pokalbio dalyvių ratą.

Mokyklos APT veiklų ypatumai

- Tobulėjimas savo kasdienėje veikloje tikslingai stebint ir analizuojant poveikio rezultatus;
- Individualus mokymasis ir kolegialus bendradarbiavimas;
- Sisteminga veiklos ir rezultatų refleksija;
- Ugdomojo konsultavimosi praktika;
- Kolegų veiklos stebėjimas ir analitiniai pokalbiai;
- Edukacinės inovacijos, kūrybingumas, atvirumas.

Refleksijų ypatumai

- ▶ FORMA: kriterijai / klausimai / šablonas...
- ▶ Būdai (rašytinė, piešiama, parenkant vaizdą, frazę, darant koliažą, reflektuojant poroje, grupėje...)
- ▶ Ką reflektuoti? TURINYS: užduotis / tikslas / tema / įvykis / reiškinys...
- ▶ Reflektavimo reikia mokyti! Svarbu skirti laiko!
- ▶ Skatinkite dalijimąsi patirtimi, socialinį mokymąsi.

- ▶ TAIGI: forma / technika ir turinys

Refleksijos praktikavimas

- ▶ Kelkite atvirus klausimus;
- ▶ Nemanykite, kad besimokantieji gebės reflektuoti! Suteikite jiems galimybių ugdytis reflektavimo įgūdžius;
- ▶ Aiškiai formuluokite savo lūkesčius ir tikslus;
- ▶ Parodyti jiems refleksijos vertę;
- ▶ Būkite nuoseklūs prašydami besimokančiuosius reflektuoti;
- ▶ Susiplanuokite laiką, kad aptartumėte jų apmąstymus (geriausia tai daryti užsiėmimų pradžioje arba pabaigoje);
- ▶ Pateikite refleksijos pavyzdžius palyginimui.